

30. Raittiuslautakunnan toimisto

Yleistä

Alkoholijuomien kulutus kasvoi edelleen v. 1974 aikana osoittaen 15.4 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Kulutus keskimäärin asukasta kohden (100 %:ksi alkoholiaksi muunnettuna)nousi 6.4 (ed. v. 5.6) l:aan. Pääasiallinen lisäys kohdistui nytkin väkeviin juomiin ja viineihin mallasjuomien osuuden jäädessä suunnilleen ennalleen.

Lisääntynyt kulutus ja sen aiheuttamat haitat ilmenivät tilastoissa selvästi. Kertomusvuonna suoritettiin 71 356 juopumuspidätystä, eli n. 18% enemmän kuin edellisellä vuonna. Rikoksia alkoholi- ja keskiolutlakeja vastaan tehtiin 6 242 (7 510), alkoholin vaikutuksen alaisina tehtyjä tappoja, murhia sekä tapon tai murhan yrityksiä oli 48 (65), pahoinpitelyjä 1 035 (1 187) sekä muita yksilöön kohdistuneita rikoksia 124 (157). Rattijuoppoustopauksia oli 1 659 (1 363).

Henkilökunta ja toimitilat

Henkilökuntaan kuului toimistopääll. Mauno M. Merilinnan lisäksi kuusi vak. viranhaltijaa. Kertomusvuonna erosi yksi henkilö virastaan ja yksi nimitettiin virkaan.

Lautakunnan toimisto ja kokoushuoneisto sijaitsivat elintarvikekeskuksen talossa, Helsinginkatu 24. A.

Toiminta

Raittiuslautakunnan ja sen toimiston toiminta perustui kertomusvuonna 8.1. hyväksytyyn valitustyötä koskevaan työ- ja taloussuunnitelmaan, jota toteutettiin tukemalla ja tehostamalla raittius- ja valitustyötä monin erilaisin tavoin. Päätöksellään 4.4. lautakunta jakoi 63 raittius- ja valitustyötä tekeville keskusliitolle, piirijärjestölle, yhdistykselle ja raittiusjaostolle yhteensä 188 000 mk, minkä lisäksi jaettiin pieniä avustuksia raittiuskeskusjärjestöjen kurssien helsinkiläisille osanottajille.

*Raittius-
työn
taloudellinen
tukeminen*

Edelleen tuettiin raittius- ja valitustyötä tekevien järjestöjen toimintaa jakamalla niiden käytettäväksi erilaisia tiedotus- ja valitusaineistoa, levittämällä järjestöjen jäsenille tarkoitettua tiedotuslehteä, avustamalla piirijärjestöjen toiminnanohjaajien palkkausta piireille myönnettyillä erillisavustuksilla, toimeenpanemalla järjestöjen toimihenkilöille kurssi- ja neuvottelutilaisuuksia sekä osallistumalla erilaisiin toimenpitein yhdistysten toiminnan kehittämiseen.

*Raittius-
työn
toiminnal-
linen tuke-
minen*

Useiden kampanjoiden ja tilaisuuksien lisäksi lautakunta ja sen toimisto osallistuivat 18. - 25.7. Finlandia-talossa ja suomalaisessa kauppakorkeakoulussa pidettyyn IOGT-maailmankongressin ja -seminaarin järjestelytoimiin. Tämä tilaisuus oli varsin merkittävä kansainvälinen tapahtuma, johon otti osaa sekä ulkomailta että kotimaasta yhteensä 1 400 henkilöä.

*Raittius-
tilaisuudet*

Toimisto osallistui myös entiseen tapaan raittiusviikon 27.10. - 3.11. järjestelyihin Helsingissä, työväen raittiuspäivän 7.4. tilaisuuksien ja yleismainonnan kustantamiseen sekä yhteistyössä Helsingfors Ungdomsrådetin kanssa »Ihminen puhtaaksi - aineet pois» -kampanjaan ruotsinkielisten kouluisten keskuudessa ja Helsingin Etran kanssa »Irti tupakasta» -seminaarin toimeenpanoon. Toimisto oli myös yhteistoiminnassa nuorisotoimiston, Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton sekä raittiuspiirijärjestöjen yhteistoimikunnan kanssa.

Neuvottelu-, puhe- ym. tilaisuudet *Neuvottelutilaisuuksia* järjestöjen toimihenkilöille, jäsenille ja viranomaisten edustajille järjestettiin 6 (ed. v. 6), joissa oli osanottajia yhteensä 120 (144). *Puheita, esitelmiä ja alustuksia* (lukuunottamatta omaa kurssitoimintaa) pidettiin ulkopuolisten luennoitsijoiden sekä viranhaltijain toimesta 71 (110).

Valistus-tilaisuudet ja raittiusviikko Ohjelmallisia valistus-tilaisuuksia ja yhteistyössä eri järjestöpiirien kanssa pidettyjä raittiusviikon tilaisuuksia oli yhteensä 27 (26) ja osanottajia oli kaikkiaan 3 630 (2 880). Yksin tai yhteistoiminnassa piirijärjestöjen kanssa pidettiin 6 (8) kurssia 220 (577) osanottajalle. Lisäksi järjestettiin eräissä teollisuuslaitoksissa lähinnä tupakoinnin vastustamista koskevia ohjaus- ja neuvottelutilaisuuksia, joihin osallistui satoja henkilöitä, sekä tuettiin tuoremehukurseja Malmin tuoremehu- asemalla.

Kilpailut Erilaisia *kilpailuja* järjestettiin seuraavasti:
- kaupungintemuskilpailu raittiusjärjestöjen jäsenille
- veikkaustietokilpailuja varhaisnuorisojärjestöjen kerhoilijoille
- taitokilpailu liikennepartiolaisille

Kilpailuihin osallistui kaikkiaan 740 (593) henkilöä.

Valistusmateriaali ja -välineistö Kertomusvuoden aikana hankittiin 8 uutta elokuvakopiota sekä uusittiin eräitä käytössä kuluneita, aiemmin hankittuja kopioita. Vuoden lopussa oli toimiston käytettävissä 148 lyhytelokuvakopiota, 84 kuultokuvasarjaa, 6 16 mm:n elokuvaesityskonetta, kaksi rainaheitintä, kuultokuvaheitin, kaksi valkokangasta, elokuvanauhojen korjauspöytä lisälaitteineen sekä esitysteline.

Välineistöä lainattiin eri tilaisuuksiin seuraavasti:

	lainauspäiviä
- elokuvakoneita	476
- elokuvakopioita	5 776
- kuultokuvasarjoja	1 023
- kuultokuva- ja rainaheittimiä	83
- valkokankaita	76

Opetus-elokuva V. 1973 lopulla ryhdyttiin yhteistyössä eräiden suurimpien kaupunkien raittiuslautakuntien kanssa valmistuttamaan tupakka-aiheista »Masan tupakkalasku» -nimistä *opetuselokuvaa*, joka valmistui kertomusvuoden keväällä.

Toimintaa selostavat esitteet ym. Lisäksi valmistettiin valistus- ja tiedotustoimintaa varten »tupakkatarroja», kirjeensulkijamerkkejä sekä lautakunnan ja sen toimiston toimintaa selostavaa esitettä yht. 47 000 kpl.

Valistus-toiminta kouluissa Helsingin kouluissa annettiin 33 300 oppilaalle 1 111 t asennekasvatusta alkoholi- ja muita päihdeaineita käsittelevissä kysymyksissä, ja kertomusvuoden keväällä saatiin valmiiksi v. 1973 suoritettu kyselytutkimus oppikouluisten tupakoinnista.

Julkaisut Järjestöjen kustantamia kuukausi- ja aikakausjulkaisuja tilattiin ja jaettiin sosiaaliin laitoksiin, kouluihin jne. yhteensä 1 559 vuosikertaa. Myös muita alan ammattijulkaisuja hankittiin toimiston käytettäväksi yht. 16 635 kpl.

Yhteisjulkaisu »Korkki» ilmestyi vuoden aikana kuutena painoksena yhteensä 25 000 kpl. Toimittaminen ja jakelu suoritettiin toimistossa sekä painokset jaettiin ilmaisjakeluna raittiusjärjestöjen aikuisjäsenille, laitoksille ja järjestöille.

Ruotsalainen SARA-ohjelmaryhmä vieraili vuoden alussa Uudenmaan läänin ruotsinkielisissä oppi- ja kansakouluissa esittäen raittiusaiheisen musikaalishown sekä myös helsinkiläisissä kouluissa, jolloin toiminnan järjestelyistä vastasivat Helsingfors Ungdomsråd sekä raittiuslautakunnan toimisto. Esityksiä seurasi n. 3 000 oppilasta.

Vierailijat

Talous

Kaupungin talousarvioon oli raittiuslautakunnan tileille merkitty yhteensä 325 996 (ed. v. 286 285) mk sekä avustuksia varten 188 000 (170 000) mk. Kaikkiaan lautakunta ja sen toimisto käyttivät omaan toimintaansa ja avustuksiin 505 496 mk.